

SEE MORE JESUS · WANTTOSEEMORE.COM

Kiugo Kĩrĩa Gĩatuĩkire Mwĩrĩ — Wĩruti wa Bibilia wa KJV na Nomba cia Strong's

EERANĨIRWO, AGICOOKA GŪTUĨKA MWĨRĨ — NDUNGATA ĪRĨA YANYARIIRWO, IMANUELI, MŪIRĪTU GATHIRANGE, KIUGO

Ūrutani wa Mũthingi wa Bibilia — Ūhoro Mwega wa Jesu Kristũ

KIAMBĪRĪRIA

Ūthomo ūyũ ūrooria kũria kĩmwe: Jesũ nĩ ũ? Gĩcunjĩ gĩkĩ kĩrũmagĩrĩra ciĩranĩro. Ndungata ĩrĩa yamenerũo na ĩgatiganĩrio, ĩyandĩkĩtwo kabere mũno mbere ya mũtĩ wa mũtharaba. Mũirĩtu gathirange ūrĩa aagĩaga na mwana wetagwo Imanueli, ūguo nĩ Ngai arĩ hamwe na ithuĩ. Mbeũ ĩrĩa yeranĩrwo mũtumia mũgũnda-inĩ. Nayo thutha ūcio Kiugo kĩgĩtuĩka mwĩrĩ, kĩguũo na kĩonwo na kĩhutio na guoko. Ciĩranĩro nĩcio ciokire mbere. Nake mũndũ ūcio agĩũka thutha. Gĩcunjĩ gĩkĩ gĩthomaga cieri na ciugo cia Bibiria cio nyene.

ITHIRANGI ITATU CIA MAKĪRIA MONERO ŪRŪ:

1. Nũũ mũnabii aaragia ūhoro wake thĩinĩ wa Isaia 53, mũndũ ūrĩa wa kĩa?
2. Nĩ kĩmenyithia kĩrĩkũ Mwathani we mwene eehĩtĩte, na rĩtwa Imanueli rĩgĩtaũrwo nĩ atĩa?
3. Jesu we mwene oigire mũndũ agĩrĩrwo nĩ kũrora kũ nĩguo one?

MUHURI WA KWAMBĪRĪRIA

E4. Mika 5:2 “No rĩrĩ, wee Bethlehemu Efiratha, o na harĩa arĩ we mũnini mũno mĩhĩrĩga-inĩ ya Juda, thĩinĩ waku nĩkuo gũkoima ūrĩa ūgaatuĩka mwathi wa Isiraeli, ūrĩa kĩhumo gĩake nĩ gĩa kuuma tene, kuuma mĩndĩ na mĩndĩ.”

KUUMA HARĪ WE NĪGŪKOIMA ŪRĨA ŪGAATHANA ISIRAEI --> ŪRĨA MATHĪ MAKE MOIMĪTE TENE, KUUMA TENE NA TENE.

(Meciiria makwa mwene: Kiugo kĩmwe kĩrĩ thĩinĩ wa Mika 5:2 nĩkĩnyitĩte mĩthia yeerĩ ya wĩrutwo ūyũ wothe. Mũthamaki ūyũ OIMAAGA itũũra-inĩ inini. Kuuma itũũra inini nĩ kĩambĩrĩria, handũ mũndũ angĩceerera. GŪCIARWO kwa mũthamaki ūyũ nĩ kuuma tene, kuuma tene wa tene. Kuuma tene wa tene ti kĩambĩrĩria o na hanini. Mika oigaga ūhoro ūyũ wĩrĩ mũrũgamo-inĩ ūmwe. Mika ndoinainagia ūhoro o na ūrĩkũ wa ūhoro ūcio.)

D. NDŨĨKI ĨRĨA YANYARIIRWO — MŨRAMARI ŨRĨA WARANĨRIA ŨHORU WA MSALABA MBERE MĪSALABA YAGĨA KUO

D1. Isaia 52:13 Atĩrĩrĩ, ndungata yakwa ĩgeekaga maũndũ na ũũgĩ; nĩĩkambarario na yambatĩrio, o na ĩtũũgĩrio mũno. (14) O ta ũrĩa andũ aingĩ maagegirie mũno nĩ ũndũ wake, tondũ gĩthiithi gĩa nĩgĩathũkĩtio mũno, gĩgakĩra kĩa mũndũ o wothē, na mũhianĩre wake ũgathũkio gũkĩra mũhianĩre wa andũ, (15) ũguo noguo akaamakia ndũrĩrĩ nyingĩ, nao athamaki nĩmagatumia tũnua twao nĩ ũndũ wake. Nĩgũkorwo maũndũ marĩa materĩtwo, nĩmakamoonā, na maũndũ marĩa mataiguĩte, nĩmakamenya ũhoru wamo.

ŨTHIŨ WAKE WATHUKIŨTIO GŨKĨRA MŨNDŨ O WOTHE --> ŨGUO NĨKUO AGAAMINJAMINJA NDŨRĨRĨ NYINGĨ.

D2. Isaia 53:1 Nũũ wĩtĩkĩtie ũhoru witũ, nakuo guoko kwa Jehova-rĩ, kũguũrĩrio ũ? (2) Nĩgũkorwo ndungata ĩyo yakũrire ĩhaana ta mũtĩ mwĩthĩ, na ta mũri ũmerete kũndũ kũmũ. Ndĩarĩ kĩĩrorerwa o na kana ĩgathakara ũndũ tũngĩaguucĩrĩrio nĩyo, ĩkĩoneka-rĩ, gũtirĩ kĩndũ kĩngĩatũmire tũmĩrĩrĩrie.

NŨŨ WĨTĨKĩTIE ŨHORU WITŨ? --> GŨTIRĨ KĩNDŨ KĩNGĩATŨMIRE TŨMĩRĩRĩRIE.

D3. Isaia 53:3 Ndungata ĩyo nĩyanyararirwo na ĩkĩregwo nĩ andũ, aarĩ mũndũ wa kĩa kĩa kĩa na wonete thĩĩna. O ta mũndũ ũrĩa andũ mahithaga mothiũ mao matikamuone-rĩ, aanyararirwo, na ithuĩ tũtiigana kũmũtĩĩa.

MŨNDŨ WA KĩĩNA NA Wĩ MENYERERE RUHONGE --> NĩAAMENIRWO, NA TŨTIAMUONAGA ARĩ WA BATA.

D4. Isaia 53:4 Ti-itherũ nĩwe woirē wonje witũ, na agĩkuua kĩa giitũ; no ithuĩ twatuire nĩkũhũũrwo aahũũrĩtwo nĩ Ngai, akamũgũtha na akamũnyamaria. (5) No rĩrĩ, aatihangirie nĩ ũndũ wa mahĩtia maitũ, o na akĩhehenjwo nĩ ũndũ wa waganu witũ; nakuo kũherithio kũrĩa gwatũmire tũgĩ na thayũ nĩwe waherithirio, na ithuĩ tũhonagio nĩ ũndũ wa nguraro ciake.

NIAGŨRIRIO Nĩ ŨNDŨ WA MAHĩTIA MAITŨ + AGATHĩĩNŨO Nĩ ŨNDŨ WA MEHIA MAITŨ --> NA IBARA CIAKE NĩHO TWAHONIO.

D5. Isaia 53:6 Ithuothe, nĩtũhĩtĩtie njĩra, tũgaturuura ta ng'ondũ ciũrĩte, o mũndũ agathiĩ na njĩra yake mwene; nake Jehova nĩamũigĩrĩre waganu witũ ithuothe.

ITHUOTHE, NĩTŨHĩTĩTIE NJĩRA --> NAKE JEHOVA NĩAMŨIGĩRĩIRE WAGANU WITŨ ITHUOTHE.

D6. Isaia 53:7 Nĩahinyĩrĩrio na agĩthĩĩnio, nowe ndaatumũrire kanua gake; aakirire ki o ta ũrĩa gatũrũme gakiraga gagĩthiĩ gũthĩnjwo, na o ta ũrĩa ng'ondũ ĩkiraga ki ĩrĩ mbere ya mũmĩenji guoya, noguo o nake ataatumũrire kanua gake.

AATWARĩRWO TA GATŨRŨME KARĩA GATHĩNJAGWO --> NDAATUMŨRAGA KANUA GAKE.

D7. Isaia 53:8 Eeheririo na ũndũ wa kũhinyĩrĩrio na gũtuĩrwo ciira ũtarĩ wa kĩhoo. Ha ũhoru wa rũciaro rwake-rĩ, nũũ ũngĩaria ũhoru waruo? Nĩgũkorwo eeheririo kuuma bũrũri wa arĩa matũũraga muoyo; na nĩ ũndũ wa mahĩtia ma andũ akwa nĩkĩo aahũũrĩrwo.

NĩAATINŨRĩTWO KUUMA BŨRŨRĩ-INĩ WA ARĩa MARĩ MUOYO --> Nĩ ŨNDŨ WA MĩHĩRĩGA YA ANDŨ AKWA NĩARĩ AHŨŨRĩTWO.

D8. Isaia 53:9 Rĩrĩa aakuire aigirwo mbĩrĩra-inĩ ya andũ aaganu, o na agĩthikwo mbĩrĩra-inĩ ya andũ arĩa itonga, o na harĩa atekĩte ũndũ mũũru, kana kanua gake gakaaria maheeni.

RĩRĩa AAKUIRE AIGIRWO MBĩRĩRA-INĩ YA ANDŨ AAGANU + O NA AGĩTHIKWO MBĩRĩRA-INĩ YA ANDŨ ARĩa ITONGA --> O NA HARĩa ATEKĩTE ŨNDŨ MŨŨRU.

D9. Isaia 53:10 No rĩrĩ, Jehova nĩonire arĩ wega amũhehenje, na agĩtũma athĩĩnĩke, na rĩrĩa Jehova agaatumũ muoyo wake ũtuĩke igongona rĩa mehia-rĩ, nĩakoona rũciaro rwake, na amũingĩhĩrie matukũ make, naguo wendi wa Jehova nĩũkagaacĩra guoko-inĩ gwake.

RĩRĩa ŨKARĩKIA MŨOYO WAKE ŨTUĩKE ITAMBO Rĩa MEHIA --> NĩAKONA MBEŨ YAKE, AGATAMBŨRŨKIA MĩTHENYA YAKE.

D10. Isaia 53:11 Thuutha wa ngoro yake gũthĩĩnĩka, nĩakoona uumithio wa gũthĩĩnĩka gwake, na aiganĩre; nĩ ũndũ wa ũmenyo wake, ndungata ĩyo yakwa thingu nĩĩgatũma andũ aingĩ matuĩke athingu, na nĩĩgakuua mawaganu mao, ĩmeherie. (12) Nĩ ũndũ ũcio nĩngamĩgayanĩria igai hamwe na arĩa anene, o na magayane indo cia gũtahwo na andũ arĩa marĩ hinya, tondũ nĩarutire muoyo wake akue, na

agĩtaranĩrio na arĩa aagarari watho. Nĩgũkorwo nĩakuire mehia ma andũ aingĩ, o na arĩa maahĩtĩtie akĩmathaithanĩrĩa.

NĨAITIITE NGORO YAKE NGINYA GĨKUŨ + AGITARWO HAMWE NA ANĨNĨ --> NĨKUUITE MEHIA MA AINGĨ, AKIIRUUGAMIRIRA ANĨNĨ.

(Meciria makwa ma mwene: Thoma Isaia 53:9 ũcooke ũthome Isaia 53:10 rĩngĩ, kũringana na ũrĩa ciandĩkitwo. Isaia 53:9 yugaga atĩ ndungata nĩyakuĩte na igĩthikwo mbĩrĩa-inĩ ya mũndũ mĩtongu. Isaia 53:10 yugaga atĩ thutha wa ngoro ya ndungata gũtuuo iruta rĩa mehia, ndungata iyo nĩkoona hinya wayo na igĩe na matukũ maingĩ makĩongerereka. Ciugo icio igĩrĩ itingĩhota gũkorwo irĩ cia ma cieri igĩ mũndũ ũrĩa ũtũũraga akuĩte. Ũhoru wa kũriũka nĩ mwandĩke thĩnĩ wa gĩcunji gĩkĩ kĩa Isaia. Ũhoru wa kũriũka nĩ mwandĩke thĩnĩ wa gĩcunji gĩkĩ mĩaka magana mũgwanja mbere ya kũriũka kũu kwĩhande.)

ŨRORERE ŨNGĨ, KIONERO KIRIA KIMWE — karatathi ka mĩnabii, na mũndũ warĩ ngaari-ya-mbarathi agĩgathoma na mũgambo mũnene

Atũmwo 8:32 Mũndũ ũcio warĩ mũhakũre aathomaga gacunji gaka ka Maandĩko: “Aatwarirwo o ta ng’ondũ gĩthĩnjĩro-inĩ, na o ta ũrĩa gatũrũme gakiraga ki karĩ mbere ya mũndũ ũrĩa ũrakenja guoya, noguo o nake ataatumĩre kanua gake. (33) Nĩaconorithirio na ndaigana gũtũrwo ciira na kĩhooto. Nũũ ũngĩaria ũhoru wa njiaro ciake? Nĩgũkorwo muoyo wake nĩwehererio ũkiuma gũkũ thĩ.” (34) Mũndũ ũcio mũhakũre akĩũria Filipu atĩrĩ, “Ndagũthaitha, ta njĩra atĩrĩ, mĩnabii araaria ũhoru wa ũ, nĩ ũhoru wake we mwene kana nĩ ũhoru wa mũndũ ũngĩ?” (35) Hĩndĩ iyo Filipu akĩrutia ũhoru hau, akĩmũhe ũhoru-ũrĩa-Mwega ũkonĩ Jesũ.

MUNABII ARIA ARIRIA UNDŮ UYU NĨ UNDŮ WA URİKA? --> FILIPO AKIAMBIRIRA MAANDİKO-INI MO, AKIMWIRA UHORU WA JESU.

(Meciiria makwa nĩ mwene: Kĩ nĩ kũria kĩa ma, kũritio na mũgambo nĩ mũndũ ũtarĩ waigua macookio makĩo. Kĩria nĩ gĩkĩ: mĩnabii araaria ũhoru wa ũ? Macookio ti wonĩ wa Filipu wa mwene. Filipu nĩambĩrĩrie o mũhari ũcio wa Isaia 53. Filipu nĩahunjĩrie Jesũ kuuma mũhari-inĩ ũcio. Ũrutani wa atũmwo wa mwene wa Isaia 53 nĩwandĩkitwo nĩ ũndũ witũ. Gũtirĩ mũndũ ũbataraga kũgereria kũmenya ũrutani wa atũmwo wa Isaia 53.)

E. IMANUELI — NGAI ARĨ HAMWE NA ITHUĨ, KAANA GAACIARIRWO, NA MŪRIŮ ŨHEANITWO

E1. Isaia 7:14 Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, Mwathani we mwene nĩakamũhe kĩmenyithia: Nĩgũkorwo mũirĩtu gathirange nĩakagĩa nda aciare kahĩ, nake agatue Imanueli. **[H6005 Immanuwel ■] [H5959 almah ■] NĨ UNDŮ UCIO-RĨ, MWATHANI WE MWENE NIAKAMŮHE KIMENYITHIA --> NIGŮKORWO MŪIRITU GATHIRANGE NIAKAGIA NDA ACIARE KAHİ, NAKE AGATUE IMANUELI.**

E2. Isaia 9:6 Nĩgũkorwo nĩtũciarĩrwo kaana, tũkaheo kahĩ, naguo wathani ũgaakorwo ciande-inĩ ciako. Nako gageetagwo Mũheani-Kĩrĩa-wa-Kũgegania, Mũrungu Mwene-Hinya, Ithe-wa-Andũ-wa-Tene-na-Tene, Mũnene-wa-Thayũ. **[H6382 pele ■]** (7) Naguo ũhoru wa gũtheerema kwa ũthamaki wake na thayũ gũtirĩ hĩndĩ igaathira. Agaathamakagĩra ũthamaki wake aikarĩre gĩtĩ kĩa ũnene kĩa Daudi, aũhaande na aũtirĩrĩre na ciira wa kĩhooto na ũthingu, kuuma rĩu nginya tene. Kĩyo kĩa Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩkĩo gĩgaatũma maũndũ macio mekĩke.

KAANA NIGIACIARITWO + MWANA NIAHETWO --> RIITWA RIKE RIGETWO NGAI MŪHOTANI, ITHE WA TENE NA TENE --> UINGIHIO WA WATHANI WAKE NDŪRİ MŪTHIA.

(Meciiria makwa jũa: Ta rora ũtaratara wa ciugo cieri cia cĩko thĩnĩ wa Isaia 9:6. Ciugo icio cieri cia cĩko ti ciugo o ĩmwe. Na gũtirĩ ũndũ wa tũhũ atĩ irĩ na ũtaratara ũcio. Kaana nĩ RICIARITWO. Mũriũ nĩ ARUUTWO. Gũciarwo kuonanagia ũrĩa kaana kaũkire gũkũ thĩ. Kĩrutwo kuonanagia ũndũ wekĩkire kũrĩ Mũriũ ũrĩa waarĩ o kuo mbere. Rĩu, wĩcirie ma marĩtwa maheetwo kaana gaka. Isaia 9:6 ndĩroiga atĩ kaana gagatarĩ ta Ngai Mwene-Hinya. Isaia 9:6 yugaga atĩ "rĩtwa rĩake rĩgeetagwo Ngai Mwene-Hinya." Rĩtwa rĩa mbere thĩnĩ wa mũhari ũcio, Wa Magegania, nĩ pele (H6382). Pele nĩ igayaine mũri o ĩmwe na macokio marĩa Manoa aaheirwo thĩnĩ wa Atĩrĩrĩrĩ 13, hĩndĩ irĩa oragia rĩtwa na akĩaga kũrĩgĩa. Thĩnĩ wa Isaia 9:6, rĩtwa nĩ rĩheanĩtwo.)

E3. Isaia 9:2 Andũ arĩa matũũraga nduma-inĩ nĩmonete ũtheri mũnene; nao arĩa matũũraga bũrũri ũrĩ nduma ta ya gĩkuũ-rĩ, nĩmarĩrwo nĩ ũtheri.

ANDŮ ARİA MATŪŮRAGA NDUMA-INI NİMONETE ŬTHERI MŪNENE.

F. MBEU YA MŪTUMIA NA MŪIRĪTU GĪTHENGI — KĪIRANĪRO KĪA MBERE NA ŪHINGIO WARO

F1. Kĩambĩrĩria 3:15 Na nĩngūtũma kũgĩe ūthũ gatagatĩ gaku na mũndũ-wa-nja ūyũ, na gatagatĩ ka rūciaro rwaku na rwake; nake nĩagakũhehenja mūtwe, nawe nĩukamũgũtha ndiira ya kũgũrũ gwake.”

GATHĪ GAKO NA GATHĪ GAKE --> NĪKO GAGAGŪTHECA MŪTWE, NAWE ŪKAMŪTHECA KĪRĪ GĪAKE.

(Mawoni makwa mwene: Ngai nĩaririe Kĩambĩrĩria 3:15 kũrĩ nyoka ūrĩa warĩ mũgũnda-inĩ, hĩndĩ irĩa mehia matoonyire thĩ. Kĩambĩrĩria 3:15 nĩguo mwĩhitwa wa mbere wa mũhonokia thĩnĩ wa Maandĩko mothe. Ta wone mbeũ irĩa itaũragwo mũhari-inĩ ūyũ. Rĩngĩ, thĩnĩ wa Maandĩko mothe marĩa matigaire, rūciaro rūrũ rūtaũragwo kũgerera arũme. Ngerekano nĩ mbeũ ya Iburahĩmu, na mbeũ ya Daudi. Haha, kamwe, kĩambĩrĩria-inĩ biũ, rūciaro rūrĩa rūtaũragwo nĩ mbeũ ya MŪTUMIA. Ta wone o na ironda igĩrĩ cia mũhari-inĩ ūyũ, iria itarĩ cia ūnene o ro ūmwe. Itumbũ rĩa mbeũ ya mūtumia nĩrĩtĩihagio. Mūtwe wa nyoka nĩũrĩhehenjagwo.)

F2. Agalatia 4:4 No hĩndĩ irĩa ihinda rĩrĩa rĩagĩrĩru kũna rĩakinyire, Ngai nĩatũmire Mũriũ, nake agĩciarwo nĩ mũndũ-wa-nja, na agĩciarwo arĩ wa gwathagwo nĩ watho, (5) nĩguo akũũre andũ arĩa matũire mathagwo nĩ watho, nĩgeetha tũgĩe na kĩhooto gĩa gũtuĩka ciana ciake,

NGAI NĪATŪMIRE MŪRĪŪ, NAKE AGĪCIARWO NĪ MŪNDŪ-WA-NJA --> NĪGUO AKŪŪRE ANDŪ ARĪA MATŪIRE MATHAGWO NĪ WATHO.

(Meciria makwa mwene: Agalatia 4:4 yugaga atĩ Ngai NĪATŪMĪTE Mũrũ wake. Agalatia 4:4 thutha ūcio yugaga atĩ Mũriũ nĩ AGĪACĪRWO NĪ MŪTUMIA. Gũtũmwo nĩkuo kwagwetetwo mbere thĩnĩ wa kiugo kũ. Gũciarwo nĩkuo kwagwetetwo thutha thĩnĩ wa kiugo kũ. Ūtaratara ūcio nĩ wa bata. Mũndũ ndangĩtũmwo oimĩte handũ tiga arĩ o mũndũ ūcio nĩaikaraga kũu mbere.)

MOONO MEHARANĪTE, HAAHA HO HAMWE — kĩmenyithia kĩrĩa kĩerĩtwo, na kĩmenyithia kĩrĩa kĩaheanĩtwo

Isaia 7:14 Nĩ ūndũ ūcio-rĩ, Mwathani we mwene nĩakamũhe kĩmenyithia: Nĩgũkorwo mũirĩtu gathirange nĩakagĩa nda aciare kahĩĩ, nake agatue Imanueli.

NĪGŪKORWO MŪIRĪTU GATHIRANGE NĪAKAGĨA NDA ACIARE KAHĨĨ, NAKE AGATUE IMANUELI.

Mathayo 1:18 Ūhoru wa gũciarwo kwa Jesũ Kristũ watariĩ ūũ: Nyina Mariamu nĩ oorĩtio nĩ Jusufu atuĩke mūtumia wake, no matanaikarania-rĩ, nĩamenyekire atĩ arĩ na nda ya Roho Mũtheru. (19) Nake Jusufu mũthuri wake tondũ aarĩ mũndũ mũthingu na ndangĩendire kũmũconorithia kũrĩ andũ, agĩĩciiria amũtuge na hitho. (20) No thuutha wa gwĩciiria ūndũ ūcio, mũraika wa Mwathani akĩmuumĩrĩra kĩroto-inĩ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Jusufu, mũrũ wa Daudi, ndũkae gwĩtigĩra kũhikia Mariamu atuĩke mūtumia waku, tondũ nda iyo arĩ nayo nĩ ya Roho Mũtheru. (21) Nĩagaciara kahĩĩ, nawe nĩũgagatua Jesũ, tondũ nĩwe ūkaahonokia andũ ake kuuma mehia-inĩ mao.” (22) Na rĩrĩ, maũndũ macio mothe meekĩkire nĩguo ūrĩa Mwathani aarĩtie na kanua ka mũnabii ūhinge, rĩrĩa oigire atĩrĩ, (23) “Mũirĩtu gathirange nĩakagĩa nda na nĩagaciara kahĩĩ, nao magaagatua Imanueli” ūguo naguo ūgĩtaũrwo nĩ kuuga, “Ngai hamwe na ithuĩ.”

NĪŪKĪTĪ RĪITWA RĪAKE JESU: NĪGŪKORWO NĪAGAKŪŪRA ANDŪ AKE KUUMA MEHIA-INĨ MAO --> NĪMAKĪTĪ RĪITWA RĪAKE EMANUELI, RĪRĪA RĪGĪATAŪRWO NĪ ATĪ, NGAI ARĪ HAMWE NA ITHUĨ.

(Meciiria makwa ma mwene: Ūtiganu ūrĩ gatagatĩ-inĩ ka macokio meerĩ maya nĩguo mũrutani. Isaia 7:14 yugaga NĪWE ūgetana rĩitwa rĩa kaana kau Imanueli. Mathayo 1:23 yugaga NĪMO magetana rĩitwa rĩa kaana kau Emanueli. Nyina ūmwe nĩetaga kaana kake thĩnĩ wa ūhoru wa Isaia. Andũ othe nĩmetaga Jesũ thĩnĩ wa ūhoru wa Mathayo. Mathayo ningĩ nĩekaga ūndũ ūtekwenda gũtuĩrio nĩ mũthomi o wothe. Mathayo nĩarũgamaga na akoimbũra rĩitwa rĩu kũrĩ mũthomi, thĩnĩ wa Ūhoru-Mwega wa Mathayo wĩ mwene. Gũtirĩ mũthomi wa ūthiũrũrũka o na ūrĩkũ ūngĩaga kũmenya ūrĩa rĩitwa Emanueli riugĩte. Emanueli nĩ kuuga Ngai arĩ hamwe na ithuĩ. Mathayo ningĩ ndoigaga atĩ gũciarwo kwa Jesũ no kwairirikanirie Mathayo ūhoru wa ūrathi wa Isaia. Mathayo oigaga atĩ maũndũ maya mothe nĩMEEKĪTWO nĩgeetha ūrathi wa Isaia ūHINGĪRIRIE.)

F3. Luka 1:31 Nawe nĩũkũgĩa nda na nĩũgaaciara mwana wa kahĩĩ, nawe nĩukamũtua Jesũ. (32) Nake nĩagatuĩka mũnene na ageetagwo Mũrũ-wa-Ūrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno. Mwathani Ngai nĩakamũhe gĩtĩ kĩa ūnene kĩrĩa gĩa ithe Daudi, (33) nake nĩagathamakĩra nyũmba ya Jakubu nginya tene; ūthamaki wake ndũgaathira o na rĩ.” (34) Mariamu akĩũria mũraika ūcio atĩrĩ, “Ūndũ ūyũ ūngĩhoteka atĩa, kuona atĩ ndĩ o mũirĩtu gathirange?” (35) Nake mũraika ūcio akĩmũcookeria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Roho Mũtheru nĩagooka

igūrũ rĩaku naguo hinya wa Ūrĩa-ũrĩ-Igūrũ-Mũno nĩũgakũhumbĩra, nĩ ũndũ ũcio mwana ūrĩa ũgaaciarwo nĩ mũtheru na ageetagwo Mũrũ wa Ngai.

ŪGWĨKA ŨNDŪ ŪYU RĨTA, NĨGŪKĨRIA NDĨRĨ NA MŪNDŪRUME? --> KĨIRA GĨTHERU KĨRĨA GĨGACIARWO NĨWE GĨGETWO MWANA WA NGAI.

(Mawoni makwa mwene: Kĩũria kĩa Mariam thĩinĩ wa Luka 1:34 nĩ kĩũria kĩrĩ na ũũgĩ. Andũ no makĩrũgamĩrĩria kũũria kĩũria kũ Mariam ooririe. Macookio marĩa maheirwo Mariam ti ngarari. Macookio marĩa maheirwo Mariam nĩ ũmenyithia wa ūrĩa Ngai arĩ hakuhĩ gwĩka. Ta rora gĩtĩ kĩa ũnene kĩrĩa gĩgwetetwo thĩinĩ wa Luka 1:32: "gĩtĩ kĩa ũnene kĩa ithe Daudi." Gĩkĩ nĩ o gĩtĩ kĩrĩa Isaia 9:7 yugĩte atĩ kaana kau gagaikara igūrũ rĩakĩo. Gĩkĩ nĩ o nyũmba iyo ya ũthamaki rĩa Thaburi 110 yandĩkĩtwo ikĩaria ũhoro wayo.)

G. KIUGO GĨATUĨKITE MWĨRĨ — NA ŪRĨA MŪNDŪ ANGĨAMUONA KŪNA

G1. Johana 1:1 Kĩambĩrĩria-inĩ Ūhoro aarĩ o kuo, nake Ūhoro aatũũrĩte na Ngai, na Ūhoro aarĩ Ngai. **[G3056 logos ■]** (2) We aatũũrĩte na Ngai kuuma o kĩaambĩrĩria. (3) Indo ciothe ciombirwo na ũndũ wake; gũtirĩ kĩndũ kĩa iria ciombirwo kĩagĩre atarĩ ho. (4) Thĩinĩ wake kwarĩ muoyo, naguo muoyo ũcio nĩguo warĩ ũtheri wa andũ.

KĨAMBĨRĨRIA-INĨ ŪHORO AARĨ O KUO + NAKE ŪHORO AATŪŪRĨTE NA NGAI + NA ŪHORO AARĨ NGAI --> INDO CIOTHE CIOMBIRWO NA ŨNDŪ WAKE.

(Meciiria makwa: Johana 1:1 iheanaga ciugo ithatũ mũhari ũmwe. O ũmwe wa ciugo icio ithatũ nĩ wa bata. Kiugo kĩa mbere nĩ "Kiugo kĩarĩ ho kĩaambĩrĩria-inĩ." Kiugo, rĩitwa rĩa Mũrũ wa Ngai mbere ya kuoya mwĩrĩ wa mũndũ, gĩtiarĩ na kĩaambĩrĩria. Kiugo kĩa keerĩ nĩ "Kiugo kĩarĩ na Ngai." Kiugo ti o rĩitwa rĩngĩ rĩa Ngai Ithe, tondũ mũndũ ndangĩkorwo na we mwene. Kiugo kĩa gatatũ nĩ "Kiugo kĩarĩ Ngai." Kiugo ti kũũmbe kĩnini kĩrũgamĩte hakuhĩ na Ngai. Kweheria kĩmwe kĩa ciugo icio ithatũ nĩ gũtũma harehwo kĩrĩkanĩro kĩngĩ tĩga kĩrĩa Johana aandĩkire.)

G2. Johana 1:14 We Kiugo agĩtuĩka mũndũ na agĩtũũrania na ithuĩ. Nĩtuonete riiri wake, riiri wa Mũrũ wake wa Mũmwe, ūrĩa woimire kũrĩ Ithe aiyũrĩtwo nĩ ũtugi na ũhoro wa ma. **[G4637 skenoo ■]**

KIUGO GĨGĨTUĨKA MWĨRĨ + GĨGĨTŪŪRANIA NA ITHUĨ --> TWONA RIRIA RĨAKE, RIRIA TA RĨA MWANA WA ITHE WA MWE.

MOONERIA MERĨ, ŪHORO O RŪ ŪMWE — hema rĩa yarĩ werũ-inĩ, na hema ya mwĩrĩ

Thaama 25:8

NINGĨ ŪNJAKITHĨRIE HANDŪ HAAMŪRE --> NA NIĨ NĨNGATŪŪRANAGIA NAO.

Johana 1:14 We Kiugo agĩtuĩka mũndũ na agĩtũũrania na ithuĩ. Nĩtuonete riiri wake, riiri wa Mũrũ wake wa Mũmwe, ūrĩa woimire kũrĩ Ithe aiyũrĩtwo nĩ ũtugi na ũhoro wa ma.

KIUGO GĨGĨTUĨKA MWĨRĨ + GĨGĨIKARA GATAGATĨ-INĨ GAITŪ.

(Meciiria makwa mwene: Kiugo gĩa Kĩngiriki kĩrĩa Johana ahũthĩrĩte gĩa "gũikara" thĩinĩ wa Johana 1:14 nĩ skenoo (G4637). Skenoo nĩ kuuga kwaka hema na gũtũũra thĩinĩ wa hema iyo. Matukũ ma tene, Ngai eerire andũ a Isiraeli maake hema nĩguo Ngai atũũre gatagatĩ-inĩ ka andũ a Isiraeli. Andũ a Isiraeli maakire hema iyo na njũa, mĩgogo, na thahabu (Thaama 25:8). Thĩinĩ wa Johana 1:14, mũhianano ũcio wacoka, no rĩrĩ hema nĩ mwĩrĩ wa mũndũ. Hema rĩa yarĩ werũ-inĩ yarĩ mũhianano wa mbere wa ũhoro wa ma ūrĩa Johana araragia. Hema rĩa yarĩ werũ-inĩ yaronanagia mbere mwĩrĩ wa Jesũ Kristũ. Kĩrĩkanĩro Kĩrũ nĩkĩo kĩonanagia atĩ hema rĩa yarĩ werũ-inĩ yarĩ kĩũruru, mũhianano ūrĩa waronanagia Jesũ Kristũ, no thutha wa Kĩrĩkanĩro Kĩrũ kũguũrania kĩrĩa kĩũruru kũ kĩaronanagia. Johana oigaga ũhoro ũyũ wa ma wĩgĩĩ mwĩrĩ wa Jesũ Kristũ na njĩra itarĩ na ũhinga thĩinĩ wa Johana 1:14.)

G3. Akolosai 1:15 ũcio nĩwe mũhianĩre wa Ngai ūrĩa ũtonekaga, na nĩwe irigithathi harĩ indo ciothe iria ciombirwo. (16) Nĩgũkorwo nĩwe wombire indo ciothe: indo iria irĩ igūrũ na iria irĩ thĩ, iria cionekaga na iria itonekaga, o na angĩkorwo nĩ itĩ cia ũnene kana maahinya, kana aathani o na kana arĩa marĩ ũhoti; indo ciothe ciombirwo nĩwe na nĩguo ituĩke ciake. (17) Kristũ nĩwe warĩ kuo mbere ya indo ciothe, nacio indo ciothe itũũraga inyitithanĩtio nĩwe.

NĨ WE WOOMBĨRE MAŪNDŪ MOTHE + NĨ WE ARĨ MBERE YA MAŪNDŪ MOTHE --> NA NĨ WE MAŪNDŪ MOTHE MOOMĨRĨRIE.

G4. Akolosai 2:9 Nĩgũkorwo ũiyũru wothe wa Ūngai ũtũũraga thĩinĩ wa Kristũ arĩ na mwĩrĩ, (10) na inyũĩ nĩmũiyũrĩtwo nĩ muoyo thĩinĩ wa Kristũ, ūrĩa arĩ we Mũnene igūrũ rĩa hinya o wothe na ũhoti o wothe.

NĪGŪKORWO ŪIYŪRU WOTHE WA ŪNGAI ŪTŪŪRAGA THĪINĪ WA KRISTŪ ARI NA MWIRI --> NA INYUI NĪMŪIYŪRITWO NĪ MUOYO THĪINĪ WA KRISTŪ.

G5. ŪRĪA ŪNGĪMUONA — AATWĪRIRE KŪRĪA TWAGĪRĪRWE NĪ GŪCARIA

Johana 5:39 Inyui mŭtuiragia Maandiko tondũ mwĩciiragia atĩ na ūndũ wamo nĩmwĩgwatĩire muoyo wa tene na tene. Maandiko macio nĩmo moimbũraga ūhoru ūrĭa ūngoniĩ, (40) no nĩmũregaga gũũka kŭrĩ nĩ mũgĩe na muoyo.

TAHUURANIRIA MAANDĪKO --> NĪ MO MAROIRA ŪIRA WAKWA.

(Meciiria makwa mũhithũrũku: Jesu nĩoigire ūhoru ūyũ thĩinĩ wa Johana 5:39-40 kŭrĩ andũ arĩa moĩ Maandiko makĩria ya mũndũ o wotho warĩ muoyo hĩndĩ ūyo. Andũ aya nĩmahotaga kwaria Maandiko na ngoro biũ. Jesu akĩira andũ aya atĩ Maandiko mothe marĩa maarĩkĩtie kwaria na ngoro nĩmarĩ makĩonania harĩ we. Jesu akĩira andũ aya atĩ o na kŭrĩ ūguo, matingĩũka kŭrĩ we nĩguo magĩe na muoyo. Kũmenya ciugo cia Maandiko ti kũringana na kũmenya mũndũ ūrĩa ciugo icio ciaragia ūhoru wake. Gũtirĩ handũ hangĩ ha gũcaria muoyo. Jesu ndoigire mũthuthurie mũgwa yanyu. Jesu oigire mũthuthurie Maandiko.)

G6. Luka 24:25 Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Inyui andũ aya mwagĩte ūũgĩ na mũtihiũhaga gwĩtĩkia maũndũ mothe marĩa anabii moigĩte! (26) Githĩ to mũhaka Kristũ ambe anyariirwo na acooke atoonye riiri-inĩ wake?” (27) Jesũ akĩmataarĩria ūhoru wotho ūrĭa waarĩtio Maandiko-inĩ ūmũkonĩĩ, ambĩrĩirie na maandiko ma Musa na ma Anabii othe.

KWAMBĪRĪRIA NA MUSA NA ANABII OTHE --> AATAARĪRIE MAŪNDŪ MAKONANIA NAKE MWENE MAANDĪKO-INĪ MOTHE.

G7. Luka 24:32 Nao makĩũrania atĩrĩ, “Githĩ ngoro ciitũ itikũhĩahĩaga hĩndĩ ĩrĩa ekwaragia na ithuĩ njĩra-inĩ, na agĩtũtaarĩria ūrĭa Maandiko moigĩte?”

GĪTĪ NGORO CIITŪ NDICIACĪNAGA THĪINĪ WITŪ, RĪRĪA AATŪHINGŪRĪRAGA MAANDĪKO?

G8. Luka 24:44 Akĩmeera atĩrĩ, “Ūũ nĩguo ndamwĩrire hĩndĩ ĩrĩa ndaarĩ na inyui atĩ: Maũndũ mothe marĩa mandĩkĩtwo ūhoru wakwa Watho-inĩ wa Musa, na Maandiko-inĩ ma Anabii, na Thaburi, no nginya mahingio.” (45) Hĩndĩ ūyo akĩhingũra meciiria mao nĩguo mamenye Maandiko.

MAUNDŪ MOTHE NĪMAGĪRĪRWO NĪ KŪHINGĪRIO, MARĪA MAANDĪKĪTWO WATHO-INĪ WA MOSES, NA ATHAMBI-INĪ, NA THABURI-INĪ, ŪHORU-INĪ WAKWA --> HĪNDĪ ūyo AKĪMAHINGŪRA MEECIRIA MAO.

(Mawoni makwa mwene: Luka 24:44-45 nĩkuoiga macokio ma kũria kĩrĩa gĩcemanio gĩkĩ giothe kĩroragia. Macokio maya moimĩte kanua-inĩ ka Jesũ, thutha wa Jesũ kwariũka kuuma mbĩrĩra-inĩ. Jesũ nĩguoetire icunjĩ ithatũ cia Kĩrĩkanĩro-Gĩkũrũ: watho wa Musa, na anabii, na thaburi. Iacunjĩ ici ithatũ ciunutwo hamwe nĩcio Kĩrĩkanĩro-Gĩkũrũ kĩrĩa gĩothe. Jesũ oigire Kĩrĩkanĩro-Gĩkũrũ kĩrĩa gĩothe nĩ kĩarĩ na maũndũ makonĩĩ we. Jesũ ndoigire nĩ o rŭgongo rwa Kĩrĩkanĩro-Gĩkũrũ rwarĩ na maũndũ makonĩĩ we. Jesũ acio agĩcoka agĩũka maũndũ meerĩ mataarĩ o mamwe nĩ ūndũ wa arutwo. Jesũ nĩoririkanirie ARUTWO MAANDĪKO. Jesũ nĩoririkanirie ŪŪMENYI wa arutwo. Mũndũ nĩabataire maũndũ meerĩ maya mothe. Mũndũ no akorwo na Bibilia yotho moko-inĩ make no agĩkorwo abataraga Jesũ oohore maitho make one Jesũ thĩinĩ wa Bibilia. Thoma Bibilia. Īra Jesũ agũkũnũrĩre Bibilia. Thĩ na mbere gũthoma Bibilia.)

KŪHINGA

G9. 1 Johana 1:1 Ūhoru ūrĭa warĩ kuo kuuma o kĩambĩrĩria, ūrĭa tũiguĩte, na ūrĭa tuonete na maitho maitũ, na tũkawĩrorera, namo moko maitũ makaũhutia, o ūhoru ūcio wa Kiugo kĩa muoyo, nĩguo tũhunjagia. (2) Muoyo ūcio nĩwonithanirio; na ithuĩ nĩtũwonete na tũkaheana ūira wago, na ithuĩ tũkamũhunjagĩria ūhoru wa muoyo wa tene na tene, ūrĭa watũire na Ithe witũ, na ūkĩonithanio kŭrĩ ithuĩ. (3) Ithuĩ tũmũhunjagĩria kĩrĩa tuonete na tũkaigua, nĩgeetha o na inyui mũgĩe ngwatanĩro na ithuĩ. Nayo ngwatanĩro iitũ nĩ ngwatanĩro na Ithe witũ, o na Mũriũ Jesũ Kristũ.

TWAIGUITE + TWONETE NA MAITHO MAITŪ + TWACŪTHĪRĪRĪE + MOKO MAITŪ NĪMOHUTITIE --> MUOYO ūcio WA TENE NA TENE, ŪRĪA WARĪ NA ITHE, NA ūKĪONANĪRIO KŪRĪ ITHUĪ.

(Meciiria makwa mwene: Johana nĩaandĩkĩte maũndũ na wendi thĩinĩ wa 1 Johana 1:1: aiguĩte, onete, arorete na kĩyo, na ahutĩtie na moko make. Johana ndaracookagia ūhoru wa gwĩciiria kana wa muoyo. Johana nĩararaga ūhoru wa mũndũ ūrĭa aarũanaga nake irio. Thĩinĩ wa kiugo o kĩmwe, Johana ekũgwetaga mũndũ ūcio ta "muoyo ūrĭa wa tene na tene, ūrĭa warĩ na Ithe." Mũndũ ūrĭa Atũmwo mahutirie na moko mao no we mũndũ o ūcio warĩ na Ithe mbere ya kĩambĩrĩria. Ūguo nĩguo ūhoru wotho wa 1 Johana 1:1-3. Johana nĩoigaga atĩ we nĩ mũira wa ūhoru ūyũ, ti mũndũ wa gwĩciiria ūhoru ūyũ.)

KĪGERANIO GĪA GWĪMENYERIA

1. **Isaia 7:14 — Rora, mūirītu gathirange nīakagīa nda, agaciara mwana wa kahīi:**
 - a) na nīūgeeta rīitwa rīake Jesū
 - b) na nīakeeta rīitwa rīake Imanueli
 - c) na nīmagetana rīitwa rīake Emanueli
2. **Isaia 53:3 — Nīamenagwo na agatiganīrio nī andū:**
 - a) no ndaatumūrire kanua gake
 - b) na nī ūndū wa ihūūra ciake nītūhonete
 - c) mūndū wa kīeha, na wamenyeire ruo
3. **Isaia 53:6 — Ithuī othe tūhaana ta ng’ondū tūrī tūhītītie; o mūndū nīagarūrūkīte agathiī na njīra yake:**
 - a) na Jehova nīaigīrīire igūrū rīake waganu witū ithuī othe
 - b) na nīagīakuuire mehia ma aingī
 - c) na ūguo tūkīmuonaga arī mūhūūre, ahūūrītvo nī Ngai
4. **Mika 5:2 — no kuuma harīwe nīguo agooka kūrī nī ūrīa ūgaatuīka mwathi wa Isiraeli:**
 - a) na ūthamaki wake ndūrī hīndī ūgaathira
 - b) igūrū rīa gītī kīa ūthamaki kīa Daudi, na igūrū rīa ūthamaki wake
 - c) ūrīa gūthīi gwake kwarī kuuma o tene, kuuma tene na tene
5. **Agalatia 4:4 — No rīrīa ihinda rīakinyanīire:**
 - a) Ngai nīatūmire Mūriū wake, ūciarītvo nī mūtumia
 - b) Roho Mūtheru nīegūūka igūrū rīaku
 - c) nīegūkūūra andū ake kuuma mehia-inī mao
6. **Johana 1:14 — Nake Kiugo gīgītuīka mwīrī:**
 - a) na Kiugo kīarī na Ngai
 - b) na agītūūra gatagatī-inī gaitū
 - c) na hatirī kīndū o na kīmwe gīathondekirwo atarī nake
7. **Johana 5:39 — Thuthuriai maandīko; nīgūkorwo mwīciiragia mūrī na muoyo wa tene na tene thīnī wamo:**
 - a) na muoyo ūcio warī ūtheri wa andū
 - b) na nīcio ciīrutaga ūira wakwa
 - c) rīrīa aatūhingūragīria Maandīko

MACOOKIO: 1-b, 2-c, 3-a, 4-c, 5-a, 6-b, 7-b

ŪŪ NDŪRANIRI ŪYŪ WAGAWANYIKA

NJĪRA YA KŪRORA ITHUĪ-INĪ: KĪAMBĪRĪRIA 3:15, MBEŪ YA MŪTUMIA, NĪYO ĪHINGŪRAGA ŪHORO WOTHE WA MŪHABU WA MBEŪ ĪRĪA YERĪIRWO. MŪHABU ŪYŪ ŪTHIAGA NA IBURAHĪMU (KĪAMBĪRĪRIA 22:18), NA DAUDI (THABURI 132:11), NA NĪWĪTANĪTIO ŪHORO-INĪ WA AGALATIA 3:16.

CIUGO CIA KIRIIKI

“Kiugo” — G3056 logos — kiugo; ūndū wa kuuga; kīndū kīrīa kioigītvo; kuumbūra meciiria
Johana ndaambīrīrie Ūhoru-Mwega wa Johana na ūciari. Johana aambagīrīria Ūhoru-Mwega wa Johana mbere ya kīambīrīria.

“gūtūūra” — G4637 skenoo — kwamba hema; gūikara kambī; gūtūūra hema-inī

"Kiugo gīgītuīka mwīrī, na gīgītūūrania na ithuī." Mūhari ūyū nīūtaarīrie Ngai agītūūra na mwīrī wa mūndū ta ūrīa mūndū atūūruga hema-inī.

CIUGO CIA KIHEBERI

“wa kūgeganía” — H6382 pele — kīndũ kĩa mageganía; kīndũ gĩa kūgeganía; kīndũ kīrĩa kīrĩ igĩrũ rĩa ũmenyo

Pele nĩrĩo rĩitwa rĩa mbere rĩrĩa rĩaheirwo mwana thĩinĩ wa Isaia 9:6.

“mũirĩtu gathirange” — H5959 almah — mũirĩtu mwĩthĩ ũtahikĩtie; mũirĩtu gathirange; mũirĩtu

Almah nĩrĩo rĩgamba rĩhũthagĩrwo thĩinĩ wa Isaia 7:14.

“Imanueli” — H6005 Immanuwel — Ngai arĩ hamwe na ithuĩ

Imanueli nĩ rĩitwa rĩrĩ o rĩo rĩrĩ ta ũhoro mũkinyanĩru. Mathayo nĩataũragĩra mũthomi rĩitwa rĩrĩ.

SOURCES & CREDITS

Scripture: Kikuyu Bible (CC BY-SA 4.0) — a redistributable edition, looked up exactly and never machine-translated.

Alternate chapter/verse numbering reconciled with STEP Bible TVTMS (CC BY 4.0).

Strong's numbering & original-language data: OpenScriptures Hebrew Bible (CC BY 4.0); STEP Bible.org — TAHOT/TAGNT/TBESH/TBESG (CC BY 4.0); Robinson-Pierpont Byzantine Majority Text (Public Domain); Strong's dictionary, 1890 (Public Domain).

Typography: Google Noto fonts (SIL Open Font License 1.1).

© SEE MORE JESUS · wanttoseemore.com — shared under Creative Commons Attribution 4.0 (CC BY 4.0).